

Onderwerp: Kadernota 2016

BBV nr: 2016/208583

1. Inleiding

Jaarlijks legt het college de kadernota ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.

De kadernota vormt de start voor het opstellen van de begroting 2017 en geeft inzicht in de hoofdlijnen van het beleid en de ontwikkeling van de financiën van de gemeente voor de periode tot en met 2021.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

Kennis te nemen van:

1. De voortgang van de uitvoering van de *het coalitieprogramma 2014-2018 Samen doen!* (zie paragraaf 2.1).
2. De *beleidsmatige hoofdkoers* binnen de clusters sociaal, fysiek en burger en bestuur die wordt uitgewerkt in de Programmabegroting 2017-2021 (zie paragraaf 2.2, 2.3 en 2.4).
3. De *vuistregel* voor de relatie tussen de groei van de stad (toename van het aantal inwoners en woningen) en de inkomsten (zie paragraaf 2.5 en bijlage 4).
4. De gevolgen die de *wijzigingen in het BBV* heeft voor de overhead en rentetoe rekening (zie paragraaf 2.6).
5. De *innovaties in de programmabegroting*, in het bijzonder de verbetertrajecten beleidsindicatoren en meer financiën in de begroting en de ontwikkeling van de gebiedsbegroting (zie paragraaf 2.7).
6. De *risico's en onzekerheden ten aanzien van de financiële kaderstelling* (zie hoofdstuk 3).
7. De ingeschatte ontwikkeling van de *algemene reserve en de algemene reserve grondexploitatie* (zie paragraaf 3.3)

en te besluiten:

8. Het *Strategisch plan afvalbeheer* vast te stellen;
  - a. Waarbij wordt gekozen voor ambitie 1, waarmee wordt voldaan aan de landelijke afvalscheidingsnorm van 68%, waarbij de fasen na 2017 jaarlijks worden afgewogen tegen de financiële consequenties.
  - b. De voorgestelde vaststelling van SPA vindt plaats onder gelijktijdige intrekking van de bestaande beleidskaders: beëindiging van GFT-inzameling bij hoogbouw (2005/3041), de businesscase DAB ([2014/31014](#)) en de garantstelling aan Spaarnelanden van €3,8 miljoen voor de uitvoering van DAB ([2014/21455](#)).
9. Om uitvoering te geven aan de *wijzigingen in de BBV* en de wens om *meer financiën in de begroting* op te nemen:
  - a. Een reserve kapitaallasten activa met een maatschappelijk nut in te stellen per 1 januari 2017 ter dekking van investeringen met maatschappelijk nut;

- b. Het kasstroomplafond te verhogen om investeringen met maatschappelijk nut mogelijk te maken die na 2016 niet meer ten laste van de exploitatie gebracht mogen worden;
  - c. In de begroting wijzigingen van € 100.000 of meer afzonderlijk toe te lichten/specificeren. Verder worden tekstuele koppelingen aangebracht tussen de voorliggende besluiten uit de Kadernota 2016 en teksten in de Programmabegroting 2017-2121 die niet financieel doorwerken;
  - d. De programmabegroting op te delen in kleinere producten van ongeveer € 5 miljoen of minder, waarbij autorisatie op beleidsniveau ongewijzigd blijft, conform bijlage 6.
10. Het *begrotingskader* vast te stellen en de Programmabegroting 2017-2021 op te stellen conform deze kaders, onderscheiden naar:
- a. Mutaties financiële voortgangsrapportage 2016;
  - b. De bezuinigingsvoorstellen;
  - c. De bestemming van het rekeningresultaat 2015 als volgt vast te stellen;
    - de bestemmingsvoorstellen jaarrekeningsaldo 2015
    - van het saldo na bestemming 50% (€ 2,6 miljoen) aan te wenden voor schuldreductie
    - van het saldo na bestemming 50% (€ 2,6 miljoen) aan te wenden om in te zetten als dekkingsmiddelen voor 2016, 2017 en 2018;
  - d. Financiële ontwikkelingen cluster sociaal;
  - e. Financiële ontwikkelingen cluster fysiek;
  - f. Financiële ontwikkelingen cluster burger en bestuur;
  - g. De bestemmingsreserves Regionaal kompas en Regionaal Informatie en Expertisecentrum in te stellen.
11. De financiële wijzigingen over 2016 die uit de *Kadernota 2016, inclusief de financiële voortgangsrapportage 2016 (zie hoofdstuk 4)*, voortvloeien vast te stellen en deze financieel technisch te verwerken in de begroting 2016 volgens de begrotingswijziging Kadernota 2016 in bijlage 5.
12. Ten aanzien van *Duurzame stedelijke vernieuwing*:
- a. Met ingang van 1 juli 2016 de bestemmingsreserve Duurzame stedelijke vernieuwing (Dsv) in te stellen, overeenkomstig de beschreven condities;
  - b. Met ingang van de Programmabegroting 2017-2021 het structurele bedrag voor activiteiten Dsv niet meer in een reserve te storten maar als budget in de exploitatiebegroting op te nemen.
13. Ten aanzien van de *reserve Beheer en onderhoud*:
- a. Project ‘Herprofilering Kleine Houtstraat / Lange Veerstraat’ uit te voeren en te dekken uit de reserve Beheer en onderhoud.
14. Ten aanzien van *investeringen*:
- a. Het niet gebruikte investeringsvolume tot aan het plafond van € 26,5 miljoen in jaar t-1 aan te wenden voor toekomstige jaren;
  - b. Alle investeringen inclusief de doorgeschoven investeringen uit voorgaande jaren vanaf het jaar 2019 onder het kasstroomplafond te laten vallen;

- c. Bij elk investeringsbesluit dat meer middelen nodig heeft dan in het investeringsplan is opgenomen, aan te geven of het meerdere aan investeringsvolume binnen of buiten het kasstroomplafond valt;
- d. In te stemmen met de verandering van de categoriëcodes van de volgende investeringen
  - Rioolinvesteringen (IP 63.19) van categorie B naar A
  - Vervanging parkeerautomaten (IP 12.20) van categorie A naar C
  - Diverse vervangingsinvestering (IP 12.15 en WZ.14) van B naar A
- e. Tot het afsluiten van de in bijlage 8 opgenomen kredieten;
- f. In te stemmen met het kader voor het Investeringsplan 2017-2021 zijnde:
  - Actualisatie investeringsplan 2015-2020
  - Nieuwe aanvragen
  - Doorschuiven reeds opgenomen investeringen 2016-2021

15. Het college stelt de raad voor:

- a. Het *Meerjaren Perspectief Grondexploitaties* (MPG) 2016-2020 vast te stellen;
- b. In 2017 een bedrag van €292.000 over te hevelen van de reserve ISV-Wonen naar de reserve Grondexploitaties.

16. Ten aanzien van de *belastingen en heffingen*:

- a. Het tarief OZB woningen voor 2017 met 1% inflatie te verhogen;
- b. Het tarief voor eigenaren OZB niet-woningen per 1 januari 2017 met 2,5% boven inflatie te verhogen tot het landelijk gemiddelde, dus met 3,5%;
- c. Het tarief voor gebruikers OZB niet-woningen per 1 januari 2017 met 1% inflatie te verhogen;
- d. De tarieven afval- en rioolheffing vast te stellen op basis van 100% kostendekkendheid;
- e. Bijstellen van de korting tarief afvalstoffenheffing voor éénpersoons-huishoudens van 40% naar 34%;
- f. De egalisatievoorziening ASH in drie jaar (2017 t/m 2019) te laten vrijvallen ten behoeve van een verlaging van de tarieven afvalstoffenheffing;
- g. De kosten van fase 1 strategisch plan afvalbeheer ([2016/148113](#)) te verwerken in de tarieven afvalstoffenheffing 2017;
- h. De tarieven voor leges (excl. Wabo) (voor zover niet wettelijk gemaximaliseerd), haven- en begraafrechten per 1 januari 2017 met 1,75 % boven inflatie te verhogen, conform de in de Kadernota 2011 vastgelegde bezuinigingstaakstelling inkomsten tot en met 2017. De tariefstijging per 1-1-2017 bedraagt daarmee 2,75%, inclusief inflatiecorrectie;
- i. In de legesverordening tarieven op te nemen voor adviezen op het gebied van ruimtelijke initiatieven.

3. Beoogd resultaat

In de kadernota wordt de financiële balans opgemaakt en vooruit gekeken naar de toekomst.

4. Argumenten

Zie de Kadernota 2016.

5. Risico's en kanttekeningen

Zie de Kadernota 2016.

6. Uitvoering

De besluitvorming over de kadernota in de raad in juni vormt het kader voor het opstellen van de Programmabegroting 2017-2021.

7. Bijlagen

Kadernota 2016 inclusief de (losse) bijlage Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2016-2020.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester

8. Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Neemt kennis van :

1. De voortgang van de uitvoering van de *het coalitieprogramma* 2014-2018 Samen doen! (zie paragraaf 2.1).
2. De *beleidsmatige hoofdkeuzes* binnen de clusters sociaal, fysiek en burger en bestuur die wordt uitgewerkt in de Programmabegroting 2017-2021 (zie paragraaf 2.2, 2.3 en 2.4).
3. De *vuistregel* voor de relatie tussen de groei van de stad (toename van het aantal inwoners en woningen) en de inkomsten (zie paragraaf 2.5 en bijlage 4).
4. De gevolgen die de *wijzigingen in het BBV* heeft voor de overhead en rentetoerekening (zie paragraaf 2.6).
5. De *innovaties in de programmabegroting*, in het bijzonder de verbetertrajecten beleidsindicatoren en meer financiën in de begroting en de ontwikkeling van de gebiedsbegroting (zie paragraaf 2.7).
6. De *risico's en onzekerheden ten aanzien van de financiële kaderstelling* (zie hoofdstuk 3).
7. De ingeschatte ontwikkeling van de *algemene reserve en de algemene reserve grondexploitatie* (zie paragraaf 3.3)

en besluit:

8. Het *Strategisch plan afvalbeheer* vast te stellen;
  - a. Waarbij wordt gekozen voor ambitie 1, waarmee wordt voldaan aan de landelijke afvalscheidingsnorm van 68%, waarbij de fasen na 2017 jaarlijks worden afgewogen tegen de financiële consequenties.
  - b. De voorgestelde vaststelling van SPA vindt plaats onder gelijktijdige intrekking van de bestaande beleidskaders: beëindiging van GFT-inzameling bij hoogbouw (2005/3041), de businesscase DAB ([2014/31014](#)) en de garantstelling aan Spaarnelanden van €3,8 miljoen voor de uitvoering van DAB ([2014/21455](#)).
9. Om uitvoering te geven aan de *wijzigingen in de BBV* en de wens om *meer financiën in de begroting* op te nemen:
  - a. Een reserve kapitaallasten activa met een maatschappelijk nut in te stellen per 1 januari 2017 ter dekking van investeringen met maatschappelijk nut;
  - b. Het kasstroomplafond te verhogen om investeringen met maatschappelijk nut mogelijk te maken die na 2016 niet meer ten laste van de exploitatie gebracht mogen worden;
  - c. In de begroting wijzigingen van € 100.000 of meer afzonderlijk toe te lichten/specificeren. Verder worden tekstuele koppelingen aangebracht tussen de voorliggende besluiten uit de Kadernota 2016 en teksten in de Programmabegroting 2017-2021 die niet financieel doorwerken;

- d. De programmabegroting op te delen in kleinere producten van ongeveer € 5 miljoen of minder, waarbij autorisatie op beleidsniveau ongewijzigd blijft, conform bijlage 6.
10. Het *begrotingskader* vast te stellen en de Programmabegroting 2017-2021 op te stellen conform deze kaders, onderscheiden naar:
- a. Mutaties financiële voortgangsrapportage 2016;
  - b. De bezuinigingsvoorstellen;
  - c. De bestemming van het rekeningresultaat 2015 als volgt vast te stellen;
    - de bestemmingsvoorstellen jaarrekeningsaldo 2015
    - van het saldo na bestemming 50% (€ 2,6 miljoen) aan te wenden voor schuldreductie
    - van het saldo na bestemming 50% (€ 2,6 miljoen) aan te wenden om in te zetten als dekkingsmiddelen voor 2016, 2017 en 2018;
  - d. Financiële ontwikkelingen cluster sociaal;
  - e. Financiële ontwikkelingen cluster fysiek;
  - f. Financiële ontwikkelingen cluster burger en bestuur;
  - g. De bestemmingsreserves Regionaal Kompas en Regionaal Informatie en Expertisecentrum in te stellen.
11. De financiële wijzigingen over 2016 die uit de *Kadernota 2016*, inclusief de financiële voortgangsrapportage 2016 (zie hoofdstuk 4), voortvloeien vast te stellen en deze financieel technisch te verwerken in de begroting 2016 volgens de begrotingswijziging Kadernota 2016 in bijlage 5.
12. Ten aanzien van *Duurzame stedelijke vernieuwing*:
- a. Met ingang van 1 juli 2016 de bestemmingsreserve Duurzame stedelijke vernieuwing (Dsv) in te stellen, overeenkomstig de beschreven condities;
  - b. Met ingang van de Programmabegroting 2017-2021 het structurele bedrag voor activiteiten Dsv niet meer in een reserve te storten maar als budget in de exploitatiebegroting op te nemen.
13. Ten aanzien van de *reserve Beheer en Onderhoud*:
- a. Project ‘Herprofilering Kleine Houtstraat / Lange Veerstraat’ uit te voeren en te dekken uit de reserve Beheer en onderhoud.
14. Ten aanzien van *investeringen*:
- a. Het niet gebruikte investeringsvolume tot aan het plafond van € 26,5 miljoen in jaar t-1 aan te wenden voor toekomstige jaren;
  - b. Alle investeringen inclusief de doorgeschoven investeringen uit voorgaande jaren vanaf het jaar 2019 onder het kasstroomplafond te laten vallen;
  - c. Bij elk investeringsbesluit dat meer middelen nodig heeft dan in het investeringsplan is opgenomen, aan te geven of het meerdere aan investeringsvolume binnen of buiten het kasstroomplafond valt;
  - d. In te stemmen met de verandering van de categoriecodes van de volgende investeringen
    - Rioolinvesteringen (IP 63.19) van categorie B naar A
    - Vervanging parkeerautomaten (IP 12.20) van categorie A naar C
    - Diverse vervangingsinvestering (IP 12.15 en WZ.14) van B naar A

- e. Tot het afsluiten van de in bijlage 8 opgenomen kredieten;
- f. In te stemmen met het kader voor het Investeringsplan 2017-2021 zijnde:
  - Actualisatie investeringsplan 2015-2020
  - Nieuwe aanvragen
  - Doorschuiven reeds opgenomen investeringen 2016-2021.

15. De raad besluit:

- a. Het *Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) 2016-2020* vast te stellen;
- b. In 2017 een bedrag van €292.000 over te hevelen van de reserve ISV-Wonen naar de reserve Grondexploitaties.

16. Ten aanzien van de *belastingen en heffingen*:

- a. Het tarief OZB woningen voor 2017 met 1% inflatie te verhogen;
- b. Het tarief voor eigenaren OZB niet-woningen per 1 januari 2017 met 2,5% boven inflatie te verhogen tot het landelijk gemiddelde, dus met 3,5%;
- c. Het tarief voor gebruikers OZB niet-woningen per 1 januari 2017 met 1% inflatie te verhogen;
- d. De tarieven afval- en rioolheffing vast te stellen op basis van 100% kostendekkendheid;
- e. Bijstellen van de korting tarief afvalstoffenheffing voor éénpersoons-huishoudens van 40% naar 34%;
- f. De egalisatievoorziening ASH in drie jaar (2017 t/m 2019) te laten vrijvallen ten behoeve van een verlaging van de tarieven afvalstoffenheffing;
- g. De kosten van fase 1 strategisch plan afvalbeheer ([2016/148113](#)) te verwerken in de tarieven afvalstoffenheffing 2017;
- h. De tarieven voor leges (excl. Wabo) (voor zover niet wettelijk gemaximaliseerd), haven- en begraafrechten per 1 januari 2017 met 1,75 % boven inflatie te verhogen, conform de in de Kadernota 2011 vastgelegde bezuinigingstaakstelling inkomsten tot en met 2017. De tariefstijging per 1-1-2017 bedraagt daarmee 2,75%, inclusief inflatiecorrectie;
- i. In de legesverordening tarieven op te nemen voor adviezen op het gebied van ruimtelijke initiatieven.

Gedaan in de vergadering van 30 juni 2016

De griffier

De voorzitter